

Fyringen af Katolsk Orienterings redaktør i 1997

"Katolsk Orienterings chefredaktør og ansvarshavende redaktør siden 1974, pastor Willem Wuyts, O.Præm., har den 18. november meddelt biskoppen, at han nedlægger sit mandat som chefredaktør og ansvarshavende redaktør for bladet."

Dette var hovedindholdet af en officiel meddelelse fra Den katolske Kirke i Danmark, underskrevet af generalvikaren, Lars Messerschmidt den 21. november, der stod på forsiden af Katolsk Orientering den 26. november 1997 (**Bilag A**). Her kunne man også læse biskop Kozons redegørelse for redaktørens afgang.

Katolsk Orientering var under Wuyts's ledelse et meget åbent og levende blad, der holdt læserne orienteret om den omfattende debat, der i tiden efter Det andet Vatikanconcil udspandt sig i hele den vestlige verden, og som var kendetegnet af forslag til reformer på mange områder. I bladet kunne man læse om for eksempel udenlandske katolske biskopper og teologer, der ikke var enige med Rom, og om Roms reaktioner. Indlæg fra læsere, der argumenterede sagligt for deres synspunkter, var velkomne, også selv om de omhandlede spørgsmål, som Rom ikke ønskede sat til debat eller indeholdt kritik af bladets redaktionelle linje.

For kritik var der naturligvis også. Kritikerne mente, at bladet undergravede læsernes katolske tro. Katolikkerne havde ikke godt af at kunne læse om al den diskussion. Hvis der så i det mindste bare var en løftet redaktionel pegefinger, der i hvert enkelt tilfælde kunne have forklaret læserne, hvad de skulle tro og mene om de forskellige kontroversielle emner, men det var der langt fra altid. Wuyts syntes at mene, at det måtte de selv finde ud af. På samme måde var det med læserbrevene. Der var ingen, der fik et indlæg afvist, fordi det indeholdt en opfattelse af et etisk eller teologisk spørgsmål, der stred imod, hvad Rom mente.

Her er sagens forløb i kronologisk orden:

At biskop Kozon ikke var tilfreds med bladets linje var ingen hemmelighed. I forsommeren 1997 fik han en anledning til at gøre noget ved det. Et medlem af Pastoralrådet, Torben Riis, havde fået sat spørgsmålet om Katolsk Orienterings redaktionelle linje på dagsordenen for Pastoralrådets møde 7.-8. juni 1997. Han havde i den anledning udarbejdet en omfattende fremstilling af sin meget skarpe kritik. Den mundede ud i et forslag om at nedsætte et udvalg til udarbejdelse af nye retningslinjer for bladet og – mere indirekte – finde en ny redaktion.

Wuyts trykte omgående Torben Riis's fremstilling uforkortet i Katolsk Orientering den 12. juni 1997 for at sikre, at alle læserne var grundigt orienteret om indholdet af den kritik, der blev drøftet på Pastoralrådsmødet.

På mødet afviste Wuyts kritikken i et indlæg, trykt i Katolsk Orientering den 26. juni, hvori han redegjorde for den redaktionelle linje, der i sin tid var blevet godkendt af biskop Martensen, og som han lige siden havde holdt sig til. Pastoralrådet forkastede Riis's forslag og vedtog i stedet med 23 stemmer mod 8 at lukke sagen med en vedtagelse om, at biskoppen skulle sætte sig sammen med Wuyts, for at de i fællesskab kunne løse eventuelle problemer.

Efter Pastoralrådsmødet stiller Wuyts i lederartiklen "Læsernes blad" i Katolsk Orientering den 26. juni det retoriske spørgsmål: Skal bladet tilgodese udgiverens eller læsernes interesse i, hvad der sker i kirken? Han var tilfreds med, at "bladet er reddet", men tilføjede, at fremtiden var usikker. Biskoppen svarede igen i næste nummer med en lederartikel "Hvis blad?", hvori han fastslog, at bladet skulle tilgodese udgiverens = bispedømmets = biskoppens interesse i, hvad der skete i kirken. Det var bladets opgave "at forsvare kirkens lære og tradition". Holdningerne stod nu klart og skarpt over for hinanden: Det drejede sig om kirkesynet.

Under biskoppens første møde den 7. august 1997 med Wuyts var biskoppen ikke klædt på til samtalen. Wuyts ønskede at høre helt konkret, hvad klagerne gik ud på. Hvilke artikler, og hvad der var i vejen med dem? Det var ikke sådan at svare på lige på stående fod, men så fik biskoppen en god ide.

Han bad Erling Tiedemann om hjælp til det store arbejde med at konkretisere sin kritik. Herom fortalte Tiedemann nogle måneder senere på Pastoralrådsmødet 11.-12. november 1997 ifølge

referatet i Katolsk Orientering (**Bilag B**), at et af de principper, som han var enig med biskoppen om, var, at "redegørelsen kun kunne komme til eksistens, hvis den var dækkende for biskoppens mening".

Med andre ord: Hvis Tiedemanns analyse af de sidste 7 årgange af Katolsk Orientering ikke kunne bekræfte biskoppens påstand om, at bladets redaktionelle linje undergravede kirken, skulle denne analyse være forblevet en hemmelighed. Biskoppen ville åbenbart forbeholde sig at kunne fyre Wuyts, uanset om der kunne findes belæg for anklagerne eller ej. Dette må Tiedemann have været klar over, da han accepterede betingelsen for at gå i gang.

Men biskoppen fik ikke brug for sit forbehold. Tiedemanns analyse på 12 sider var helt dækkende for biskoppens mening. Biskoppen forelagde derfor rapporten for Wuyts for at høre, hvad han havde at sige til den.

Om Tiedemanns rapport skriver pastor Wuyts (der er en af de få, der har haft lejlighed til at læse den) i oktober til Pastoralrådets formand, Poul Wiisbye (**Bilag C**): "I sommerens løb har biskoppen så sat Erling Tiedemann til at gennemløbe de sidste 7 årgange af 'katolsk orientering' for at finde dokumentation for biskoppens ærgrelse og frustration over bladet. Jeg har skriftligt meddelt biskoppen, at jeg ikke kan acceptere denne fremgangsmåde og derfor på disse betingelser ikke vil være til rådighed for videre samtaler".

Af dette brev fremgår, at Wuyts betragtede indblandingen af Tiedemann uden hans vidende og samtykke som et brud på Pastoralrådets vedtagelse om, at problemerne skulle løses ved samtaler mellem biskoppen og ham selv. Han opfattede Tiedemanns arbejde som et anklageskrift.

Hele dette forløb kom først til Pastoralrådets og dermed offentlighedens kendskab i forbindelse med biskoppens beretning på det næste Pastoralrådsmøde i november 1997.

På dette Pastoralrådsmøde spurgte Jan Lange ifølge referatet i Katolsk Orientering den 26. november efter Tiedemanns rapport, men fik det svar fra biskoppen, at den ikke længere var relevant. Dette svar affandt forsamlingen sig tilsyneladende med. Men Lange fremførte dog en forsigtig kritik af biskoppens fremgangsmåde. Han sagde: "Man kunne også lave en rapport over alle de gode ting, alle

de igangsættende ting, alt det, der har fået folk til at tænke positivt og kreativt. Så havde det været interessant at holde rapporterne op mod hinanden”.

Om brevet fra Wuyts til formanden Poul Wiisbye blev diskuteret på mødet, fremgår ikke af Katolsk Orienterings referat. Måske kendte pastoralrådsmedlemmerne det ikke.

Efter afslutningen af forhandlingerne på dette Pastoralrådsmødes første dag drøftede man i korridorerne den sørgelige situation. Der var optræk til, at biskoppen ville skaffe sig af med Wuyts, men det var også tydeligt, at et flertal i rådet og Forretningsudvalget ikke ønskede et så radikalt skridt, ikke mindst af menneskelige grunde. Wuyts, der havde sendt afbud til dette møde, manglede kun et halvt års tid i at blive 70 og dermed pensioneringsalderen. Desuden var han syg og ventede på en hospitalsindlæggelse.

Den følgende morgen på Pastoralrådets sidste dag blev biskoppen opsøgt før mødets start af forretningsudvalgsmedlemmet Kjeld Holbek og den nye formand, Poul Wiisbye. Førstnævnte havde opnået tilslutning blandt adskillige medlemmer til et forslag om at stille spørgsmålet om redaktøren i bero, indtil Wuyts om få måneder faldt for aldersgrænsen, og sidstnævnte meddelte biskoppen, at han havde tænkt sig at indlede mødet med at stille dette forslag. Men biskoppen sagde Nej. Forretningsudvalget skulle ikke fremsætte noget forslag. Man skulle vente og se, om der kom nogen fra salen. Dette punkt var det sidste på dagsorden, og der var kun afsat 5 minutter til dets behandling.

Forslaget blev ikke stillet fra salen. Derimod foreslog Erik Schou, at der blev oprettet en bladbestyrelse, der kunne være dialogskabende mellem redaktionen og biskoppen. Biskoppen mente, at det blot ville være en unødvendig bureaukratisering, så det blev heller ikke drøftet i Pastoralrådet. Det er forklaringen på, at Pastoralrådets debat om Katolsk Orienterings redaktion endte ”uden nogen egentlig konklusion”, som der står i referatet i Katolsk Orientering.

Biskoppen havde imidlertid truffet sin konklusion. Allerede den 13. november, kun 3 dage efter Pastoralrådsmødet, skrev han til Wuyts og opfordrede ham til at søge sin afsked. Dette nægtede Wuyts i et svar af den 18. november, hvor han understregede, at

han kun gik under protest, idet han blankt afviste biskoppens anklager mod bladets redaktion. Den 21. november fik Wuyts sin fyreseddel, og de officielle meddelelser herom kunne læses den 26. november i Katolsk Orientering.

Men sagen fik et efterspil. I et læserbrev i Katolsk Orientering den 10. december, "Fortielsens kunst" (**Bilag D**), anklager Wuyts biskoppen og generalvikaren for at vildlede offentligheden. Han har ikke selv opsagt sin stilling, han er blevet tvunget væk under protest. Når han afbrød sommerens samtaler med biskoppen skyldtes det, at forfatteren af "arbejdspapiret", Erling Tiedemann, var "indlysende inhabil". Tiedemann havde 10 år tidligere uden held forsøgt at komme bladets redaktionelle linje til livs, og han havde i de sidste par år gentagne gange været nævnt som Wuyts efterfølger, skrev Wuyts. Dette anlageskrift var efter Wuyts's mening helt uantageligt som grundlag for en dialog.

Erling Tiedemann ses ikke at have kommenteret den kritik, der fra flere sider blev rettet mod ham for hans rolle i fyringen af pastor Wuyts.

Offentliggørelsen af Wuyts's læserbrev tvang biskoppen til at korrigere sin første redegørelse, hvilket han så gjorde i et indlæg i samme nr. af Katolsk Orientering, "Biskoppens uddybende redegørelse". (**Bilag E**). Her erkendte han, at fremstillingen af afskedigelsen havde været upræcis, og forsvarede, at han havde bedt Tiedemann om at udarbejde "arbejdspapiret", med, at da arbejdet skulle udføres på Biskoppens vegne, så var det vel rimeligt, at han overdrog det til en, der var enig med ham i hans kritik.

Denne udtalelse bekræfter, at der ikke var tale om en uvildig, sagkyndig undersøgelse til brug for en samtale, men om et anlageskrift, udarbejdet efter biskoppens ønske af en af biskoppens meningsfæller, der muligvis selv var interesseret i redaktørstillingen. Det sætter dermed Jan Langes udtalelser på Pastoralrådsmødet i november i relief, hvor Lange efterlyste et forsvarsskrift, der kunne dokumentere alle de mange gode informationer, som man kunne takke redaktionen for.

Usædvanligt mange katolikker reagerede spontant og med vrede og sorg over biskoppens handlemåde. På tre dage lykkedes det således bladets læsere at samle 300 underskrifter, heraf 19 fra

præster og 19 fra ordenssøstre, på en skrivelse "Er målet nu nået?" (**Bilag F**), der tog afstand fra både biskoppens påstande om bladets linje og hans handlemåde, herunder specifikt Tiedemanns "arbejdsrapport". Det sluttede med at minde biskoppen om, at *Communio et Progressio*, som er titlen på det dekret, som de redaktionelle retningslinjer for bladet var baseret på, betyder Fællesskab og Fremgang og ikke Kæft, Trit og Retning.

I de følgende numre af bladet fortsatte strømmen af læserbreve og også de offentlige medier beskæftigede sig gennem nogle uger med biskop Kozons magtudøvelse.

Også i Forretningsudvalget kom det til et opgør på dets møde den 3. december, hvor biskoppen gav en detaljeret redegørelse for, hvad der var sket siden Pastoralrådsmødet den 9. november. Samtalen herom varede over en time, men det officielle referat er kogt ned til nogle få linjer. Af personlige notater fra en af mødedeltagerne fremgår, at biskoppen blev skarpt kritiseret for både fyringen og den måde, den var udført på. Kun Jacob Thomsen og Lars Messerschmidt forsvarede biskoppen, som blandt andet blev anklaget for at have handlet umenneskeligt ved at afslå at drøfte forslaget om at give Wuyts mulighed for at fortsætte de få måneder, der manglede i, at han som 70-årig kunne trække sig tilbage ærefuldt og i fred.

Wuyts forlod kort efter sin afsked Danmark og vendte som en bitter og skuffet mand tilbage til sit fødeland.

BKM

Sidst ændret den
25.07.03

Klik [her](#) for at komme
tilbage

Send kommentar til vores
[Webmaster](#).